

RADIOANALYTICKÉ METODY

IV. Aktivační analýza

2. část

J. John

(s využitím podkladů doc. RNDr. Adolfa Zemana, CSc.)

http://www.jaderna-chemie.cz/data/documents/vyuka/john/RAM_IV_AA_2.pdf

Elektronická verze připravena s podporou

Třídění

Indikátorové metody

1. Indikátorová analýza
  - 1a. Analýza přirozeně rad. látek
2. Izotopová zředovací analýza
3. Radioreagenční metody
  - 3a. Radiometrické titrace

Interakční metody

Aktivační

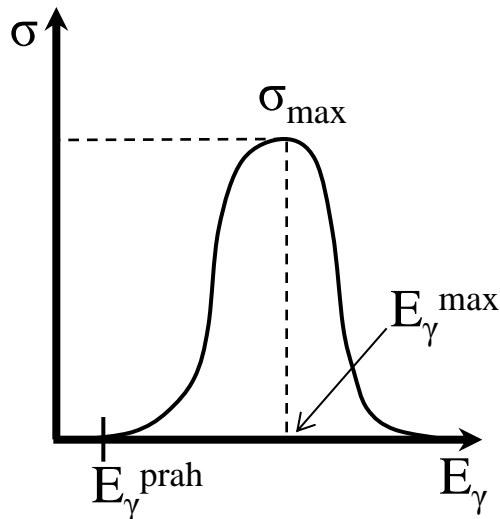
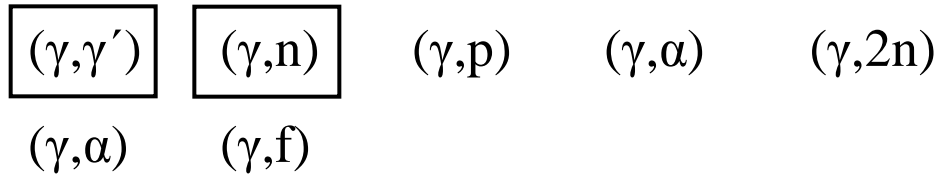
4. **Aktivační analýza**

Neaktivační

5. Metody založené na absorpci a rozptylu jad. záření
6. Emisní metody

Fotoaktivační analýza

Malé σ , prahové reakce ($E_p > 1$ MeV). Výhoda – velká pronikavost γ .

$$E_{\gamma \text{ max}} = 40,7 A^{-0,2} \quad (20-10 \text{ MeV})$$

←
A

Ca – 22 MeV

U – 13 MeV

$$E_{\gamma \text{ prah}} \sim \text{He (22 MeV) – U (6 MeV)}$$

←
A

Výjimky:

${}^9\text{Be}$ – 1,7 MeV

D – 2,2 MeV

$$\sigma_{\text{max}} \sim 10^{-31} \text{ m}^2 - 10^{-28} \text{ m}^2$$

→
A

(lehká j.) (těžká j.)

Gigantická rezonance
(šířka 6-12 MeV)

Fotoaktivační analýza (2)

Zdroje fotonového záření:

Izotopové zdroje: ^{124}Sb (60,3 dne, $E_\gamma = 2,07 \text{ MeV}$), ^{24}Na (15 hod, $E_\gamma = 2,76 \text{ MeV}$), ^{60}Co (5,3 roku, $E_\gamma = 1,33; 1,17 \text{ MeV}$)

Nízká energie $\Rightarrow$ jen speciální případy nebo reakce (γ, γ')

Urychlovače elektronů:

1. *Elektrostatické urychlovače*: $E_{e,\text{max}} = 5 - 6 \text{ MeV}$, zato velké proudy - řádu několika mA
2. *Betatrony*: $E_{e,\text{max}} = 25 - 40 \text{ MeV}$, $X = 5 \cdot 10^{-4} - 5 \cdot 10^{-3} \text{ A.kg}^{-1} \cdot \text{m}^{-1}$ (100 až 1000 $\text{R.min}^{-1} \cdot \text{m}^{-1}$)
3. *Mikrotron*: $E_{e,\text{max}} = 5 - 50 \text{ MeV}$, $X = 5 \cdot 10^{-2} \text{ A.kg}^{-1} \cdot \text{m}^{-1}$ ($10^4 \text{ R.min}^{-1} \cdot \text{m}^{-1}$)
4. *LINAC*: $E_{e,\text{max}} = 30 - 45 \text{ MeV}$, ale i 1 GeV, expoziční rychlost o 2 až 3 řády vyšší než u ostatních urychlovačů.

Teorie: urychlovač 30 MeV při $I = 100 \mu\text{A}$ je rovnocenný reaktoru s $\Phi = 10^{13} \text{ n.cm}^{-2} \cdot \text{s}^{-1}$ (stejný počet stanovitelných prvků na úrovni 10^{-7}g).

Fotoaktivační analýza (3)

Brzdné záření („bremsstrahlung“, záření X).

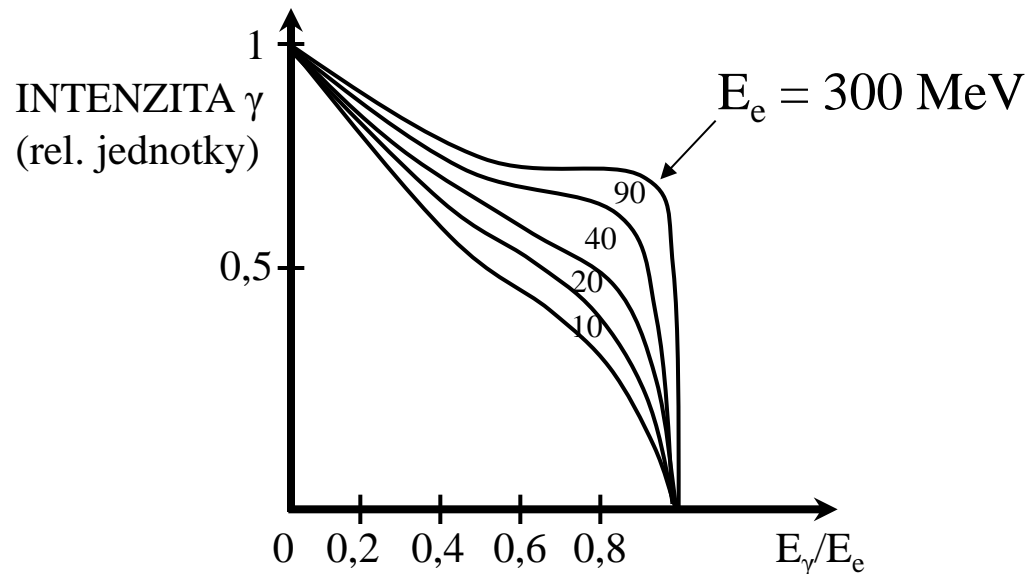
Vznik při dopadu urychlených e^- na terč z těžkého kovu. Účinnost konverze vysoká, roste s E_e .

Př.: při $E_e = 20$ MeV konvertovány cca $2/3$ E_{kin} .

Energetické spektrum:

Široké, $E_X = 0 - E_{e,\text{max}}$.

Intenzita roste s klesající E_X , s rostoucí $E_{e,\text{max}}$ roste podíl tvrdého X .

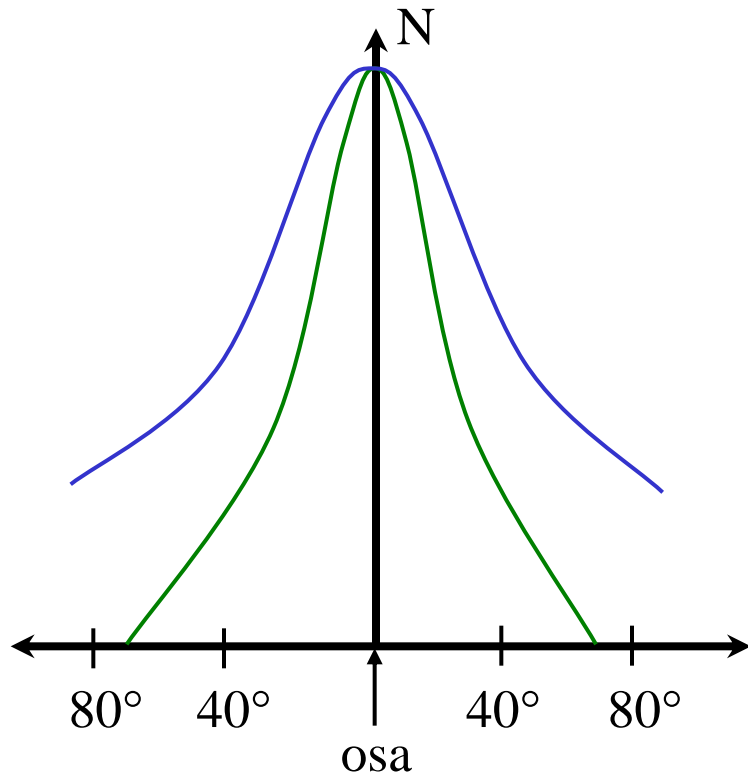
Fotoaktivační analýza (4)

€

Brzdné záření – 2.

Úhlová závislost energie X:

Při vzdalování od osy svazku e^- se spektrum X změkčuje.

Aktivace Cu ($E_p = 10,8 \text{ MeV}$)

Aktivace C ($E_p = 18,6 \text{ MeV}$)

$E > E_p$ θ (0; 80°)

$E > E_p$ θ (0; 60°)

N – počet aktivních jader

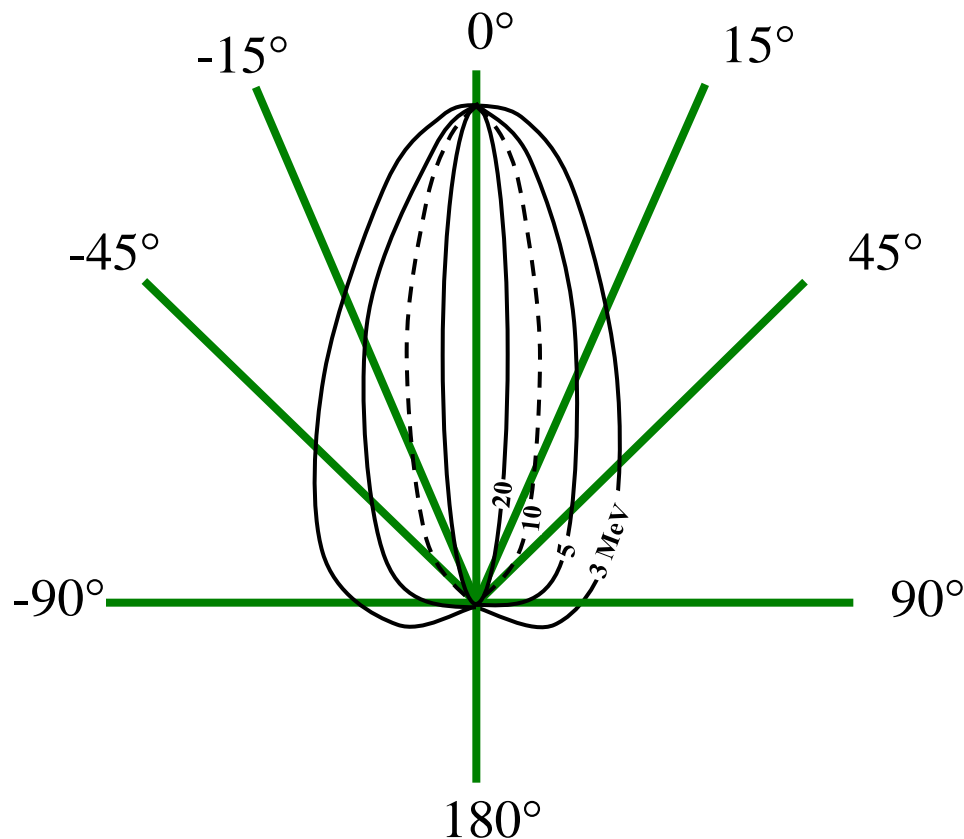
Spolu s rozptylem X a se složitou excitační funkcí znemožňuje provádění absolutní AA.

Fotoaktivační analýza (5)

Brzdné záření – 3.

Úhlová rozdělení intenzity X:

Závisí na E_e – s rostoucí E_e se svazek zužuje a závislost zvětšuje.

Fotoaktivační analýza (6)

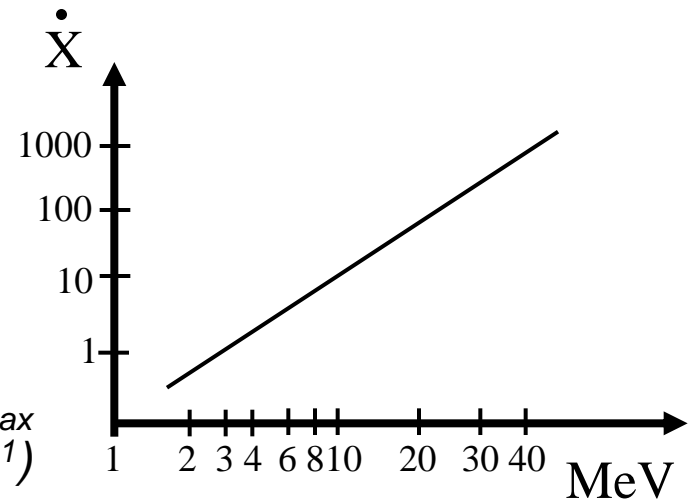
Brzdné záření – 4.

Srovnání urychlovačů:

Prakticky se nepoužívá „hustota toku fotonů“ $\Leftarrow$ závisí na energii fotonů.

Snadno měřitelné veličiny:

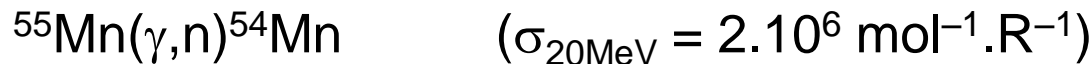
- Expoziční příkon X
- Proud urychlovače

*Závislost expoziční rychlosti X [$R \cdot min^{-1}$] na $E_{X,max}$
 ($I_e = 1 \mu A$, 1 m od terčíku; $1 R \cdot min^{-1} = 4,3 \cdot 10^{-6} A \cdot kg^{-1}$)*

Ozařovací místo obvykle těsně u terče $\Rightarrow$ nelze měřit X .

Charakteristika pomocí fotojaderných reakcí, např.:

$$A_{{}^{54}\text{Mn}} = \dot{X} \cdot \sigma \cdot N_{{}^{55}\text{Mn}} \cdot (1 - e^{-\lambda \cdot t}) \Rightarrow \dot{X} = \frac{A_{{}^{54}\text{Mn}}}{\sigma \cdot N_{{}^{55}\text{Mn}} \cdot (1 - e^{-\lambda \cdot t})}$$

Fotoaktivační analýza (7)

Vybrané meze stanovitelnosti pomocí PAA (LINAC, $E_e = 28$ MeV, $I = 50$ μ A).

	$E_{\text{prah.}}$ [MeV]	T [min]	E_{β^+} [MeV]	M.S. [μ g]
$^{12}\text{C}(\gamma, n)^{11}\text{C}$	18,6	20,7	0,97	0,04
$^{14}\text{N}(\gamma, n)^{13}\text{N}$	10,5	10,1	1,2	0,06
$^{16}\text{O}(\gamma, n)^{15}\text{O}$	15,7	8,05	1,73	0,05
$^{19}\text{F}(\gamma, n)^{18}\text{F}$	10,5	1,2	0,65	0,02
$^{31}\text{P}(\gamma, n)^{30}\text{P}$	12,4	2,56	3,30	0,015
$^{54}\text{Fe}(\gamma, n)^{53}\text{Fe}$	13,8	8,9	2,84	
$^{32}\text{S}(\gamma, np)^{30}\text{P}$	19,2	2,56	3,30	0,3

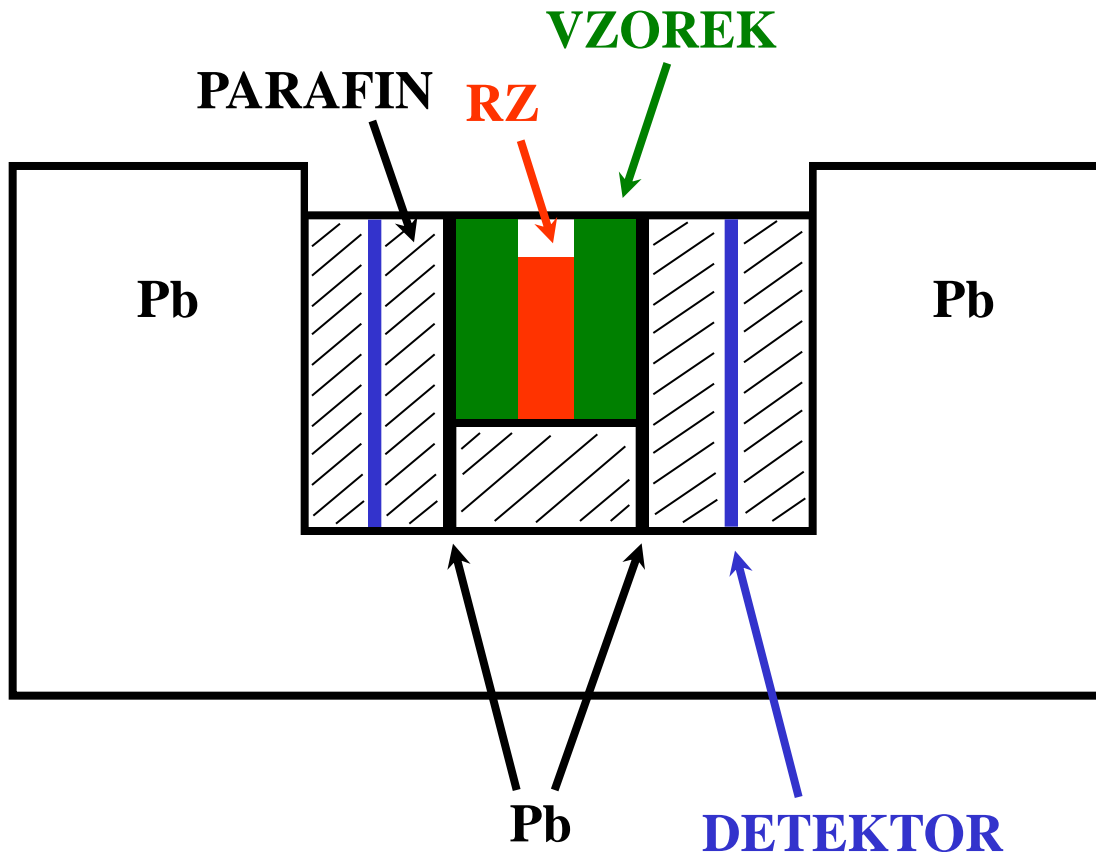
Fotoaktivační analýza (8)

Stanovení D a Be pomocí izotopového zdroje fotonů.

Reakční produkty stabilní $\Rightarrow$ počítají se neutrony z (γ, n) .

Citlivost: $D_2O \sim 200$ ppm (dvojnásobek přirozené koncentrace)

Be ~ 1 ppm

^{124}Sb 2,07 MeV

^{24}Na 2,96 MeV

1 ppm Be (100 mCi)

200 ppm D_2O

^{60}Co 1,17 MeV

1,33 MeV

Fotoaktivační analýza (9)

Využití reakce (γ, γ').

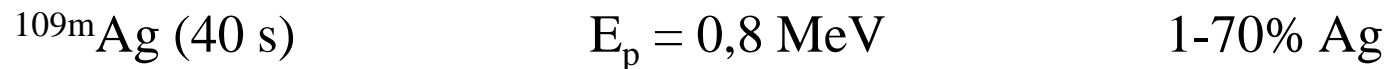
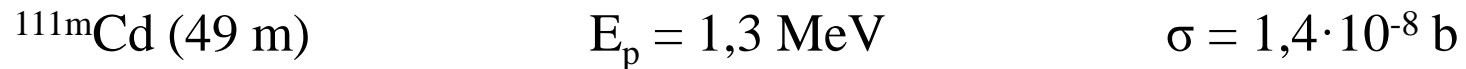
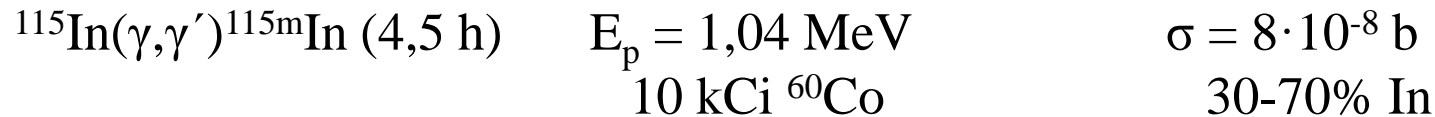
Nižší prahové energie $\Rightarrow$ urychlovače s $E_e < 6$ MeV nebo i izotopové zdroje. Vznik izomerů, vhodných cca 30.

Citlivost (urychlovač, $E_e = 3$ MeV, $I = 1$ μ A):

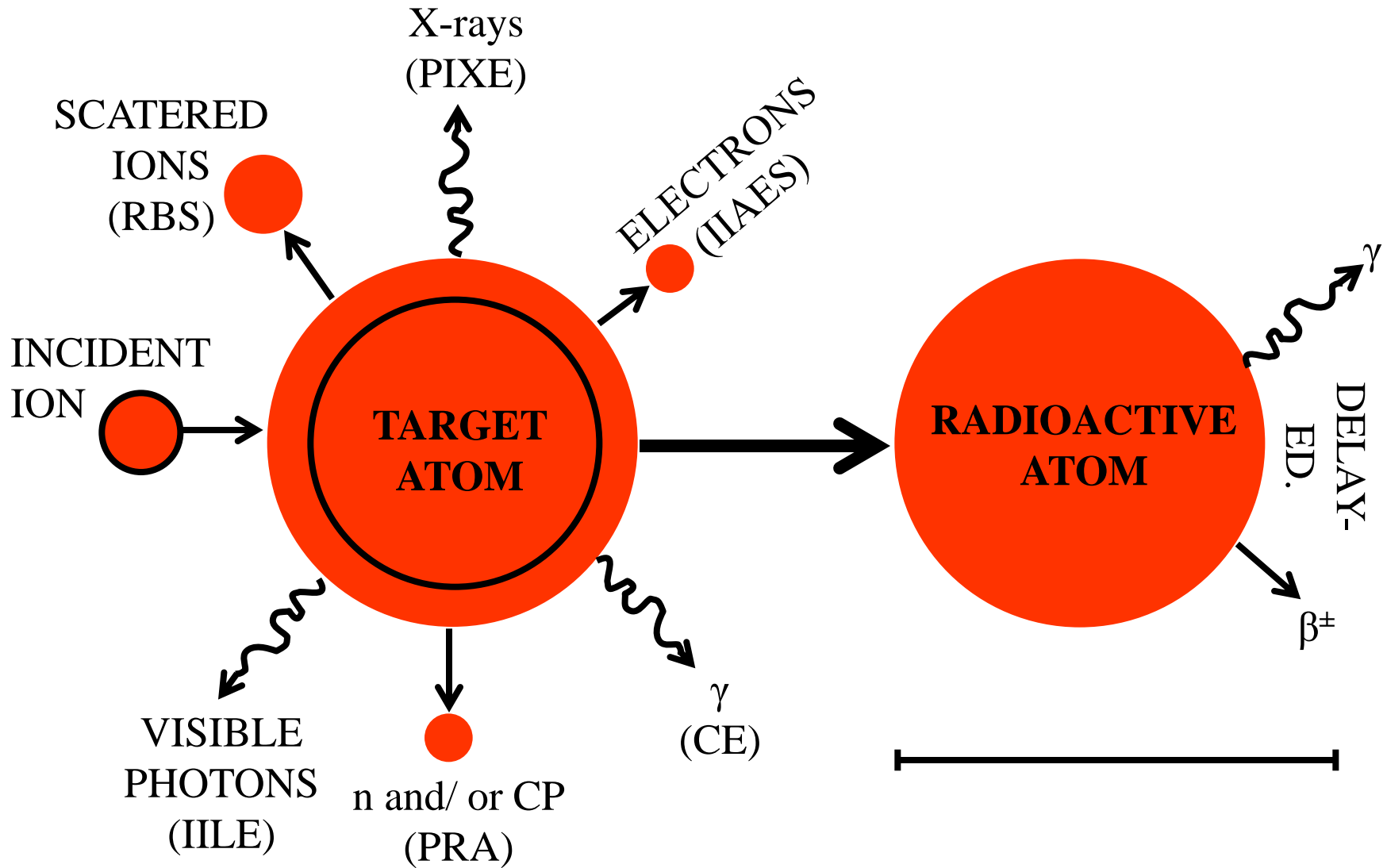
- desetiny mg: In, Hf
- mg: Se, Sr, Ag, Cd, Ir, Au
- desítky mg: Y, Rh, Lu, Pt, Hg

Malou citlivost možno kompenzovat navážkami až 0,5 kg vzorku.

Příklady:

Radioanalytické metody na svazku iontů

Radioanalytické metody na svazku iontů (2)

CE = Coulomb Excitation

CPAA = Charged Particle Activation Analysis

IIAES = Ion Induced Auger Emission Spectroscopy

IILE = Ion Induced Light Emission

PIXE = Particle Induced X-Ray Emission

PRA = Prompt Radiation Analysis

RBS = Rutherford Back Scattering

Aktivační analýza nabitými částicemi (CPAA)

$$\text{Záchyt částice s } x \text{ nukleony} \Rightarrow E_{Akt,jádro} = x \cdot E_{vaz,nukleon} - E_{vaz,částice}$$

Částice	Počet nukleonů	Náboj	$E_{vaz.}$ částice [MeV]	E získaná terč. jádrem [MeV]
p	1	1	—	8
d	2	1	2,2	14
t	3	1	8,5	15,5
^3He	3	2	8	16
^4He	4	2	28	4
^7Li	7	3	39	17
^{12}C	12	6	91	5
^{14}N	14	7	105	7
^{16}O	16	8	127	1

$\Rightarrow$ nejvýhodnější *d* a *t* (^3He – 2x vyšší potenciální bariéra)

Aktivační analýza nabitými částicemi (2)

Aktivační formule.

Faktory: zeslabení svazku, excitační funkce, prahová energie

$$A = \frac{mN_A \ominus}{M} \int_0^{x_1} b_x \sigma_x dx (1 - e^{-\lambda t})$$

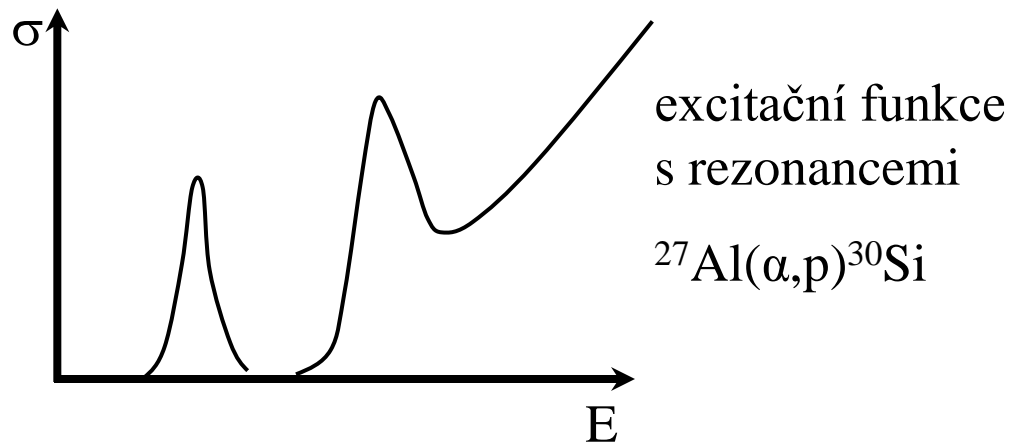
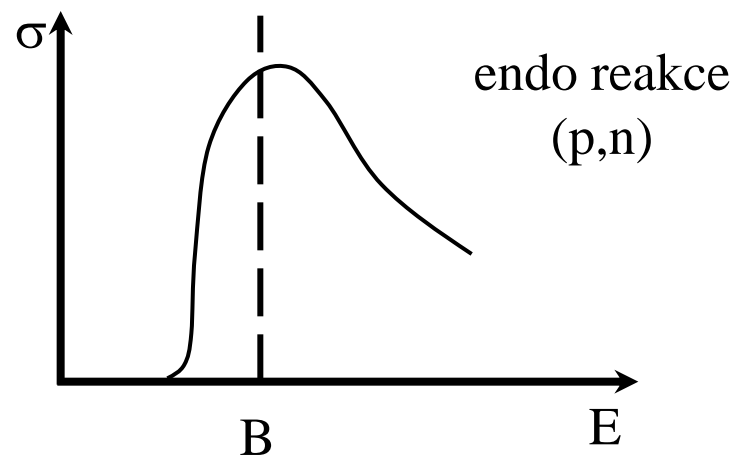
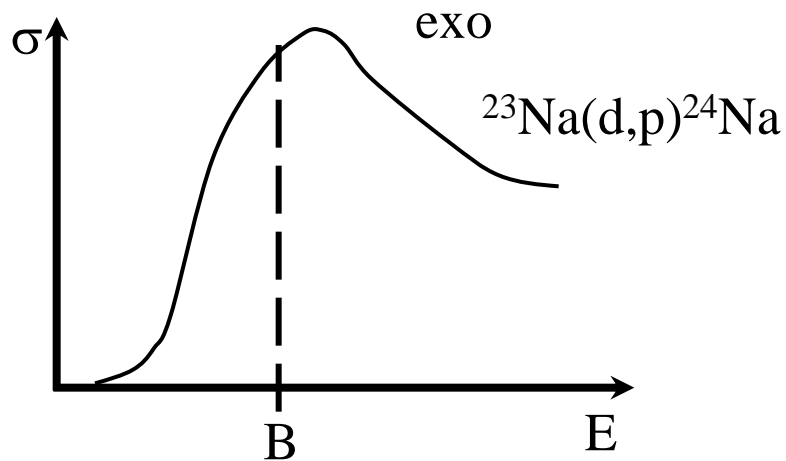
x_1 = tloušťka vzorku, kdy se energie částice sníží na hodnotu prahové energie reakce

b_x = intenzita iontového svazku v hloubce x vzorku

σ_x = účinný průřez pro energii v hloubce x

Aktivační analýza nabitými částicemi (3)

Excitační funkce.

Aktivační analýza nabitými částicemi (4)

Relativní metoda – nutné dodatečné korekce.

SINGLE COMPARATOR METHOD

$$\frac{A_{vz}}{A_s} = \frac{b_{vz} N_{vz} R_{vz}}{b_s N_s R_s}$$

N – počet atomů

R – korekce na dosah

Aktivační analýza nabitými částicemi (5)

Aktivace protony.

Malý dosah – analýzy povrchových vrstev.

E [MeV]	DOSAH PROTONŮ [mm]	
	Al	Ta
1	0,015	0,007
10	0,63	0,2
20	2,1	0,63

(p,n) 1-5 MeV, $A \rightarrow$, $E_{\text{prah}} \rightarrow$, $\sigma \leftarrow$ (10-500mb pro lehké)

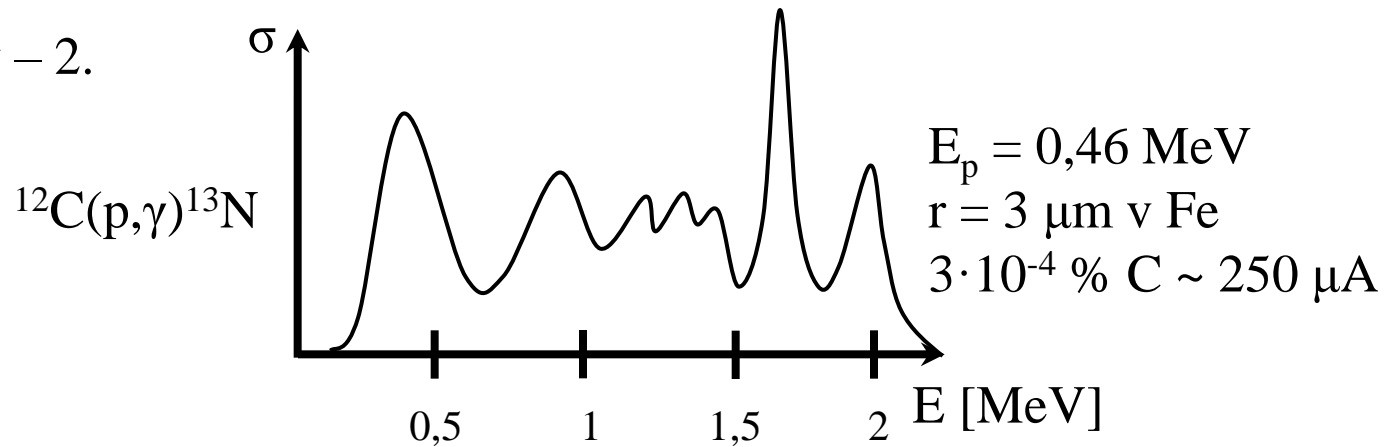
(p, α); (p,t); (p,pn); (p,2n), E vyšší

Aktivační analýza nabitými částicemi (6)

Aktivace protony – 2.

Příklady:

C v Fe:

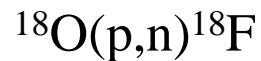

B v Si:

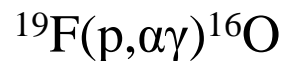
$(\beta^+, 20\text{min}) \quad E \sim 20 \text{ MeV}, \quad 10^{-7} \% \text{ B(Si)}$

O v Al:

v hliníku $E \sim 20 \text{ MeV}, \quad 0,3 \text{ ppm}$

F ve skle:

ve skle **PROMPTNÍ γ 6~7 MeV, 1 mA**

$E_p = 1,4 \text{ MeV}, \text{ citlivost } 3 \%$

Aktivační analýza nabitými částicemi (7)

Aktivace deuterony.

(d,n) (d,p) při E 1~2 MeV

(d, α) (d,t) (d,p α) (d,2n) aj. při E > 5 MeV

A $\rightarrow$ $\sigma \leftarrow$ 0,1~1b (lehké) — 1 mb (těžké)

$^{69,71}\text{Ga}(d,p)^{70,72}\text{Ga}$ v železe $6 \cdot 10^{-4} \% \text{ Ga}$ (1938)

$^{16}\text{O}(d,n)^{17}\text{F}$; $^{12}\text{C}(d,n)^{13}\text{N}$ (0,001 % C) ; $^{10}\text{B}(d,n)^{11}\text{C}$ (1 μg)

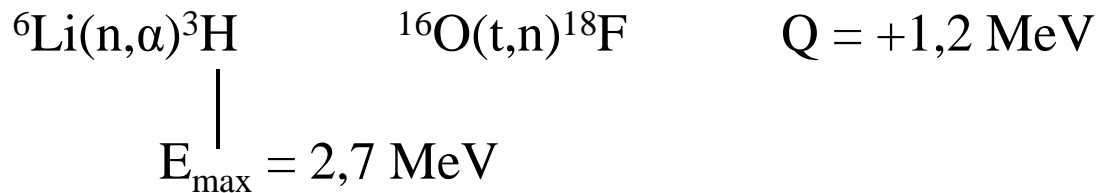
Aktivační analýza nabitými částicemi (8)

Aktivace tritony.

Zdroje t málo časté – problémy s radioaktivitou T.

Možnost využití reaktorových n a tritonů produkovaných reakcí ${}^6\text{Li}(n,\alpha)\text{T}$.

Příklad: Stanovení kyslíku v beryliu (Be smíšeno s LiF, ozařování v reaktoru)

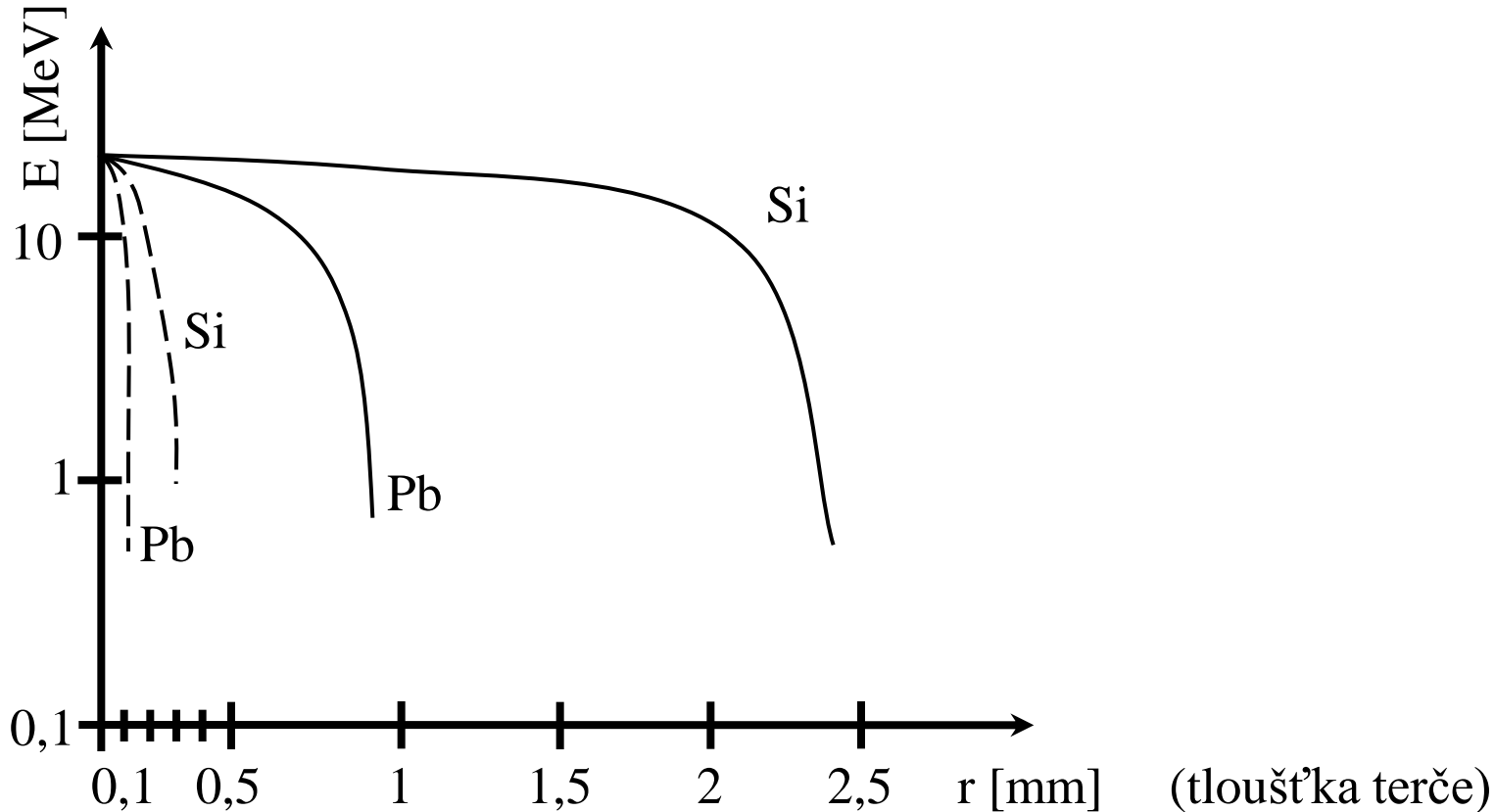
0,1-0,2 % O_2
 $7 \cdot 10^{-9} \text{ g } \text{O}_2$

Příklad 2: Stanovení kyslíku v GaAs – vzorek se pokryje vrstvičkou kovového Li, ozařování v reaktoru.

Aktivační analýza nabitými částicemi (9)

Aktivace ^3He ($\Theta = 1,3 \cdot 10^{-4} \%$).

Řídké. Malý dosah – analýza povrchů.

— protony 20 MeV
- - - ^3He 20 MeV

Aktivační analýza nabitými částicemi (10)

Aktivace ${}^3\text{He}$ – 2.

Nízká $E_{\text{vaz}} \Rightarrow$ řada reakcí exoergická,
 ${}^3\text{He}$ nižších energií – specifická aktivace lehkých prvků.

Příklad: Stanovení kyslíku v thoriu nebo beryliu

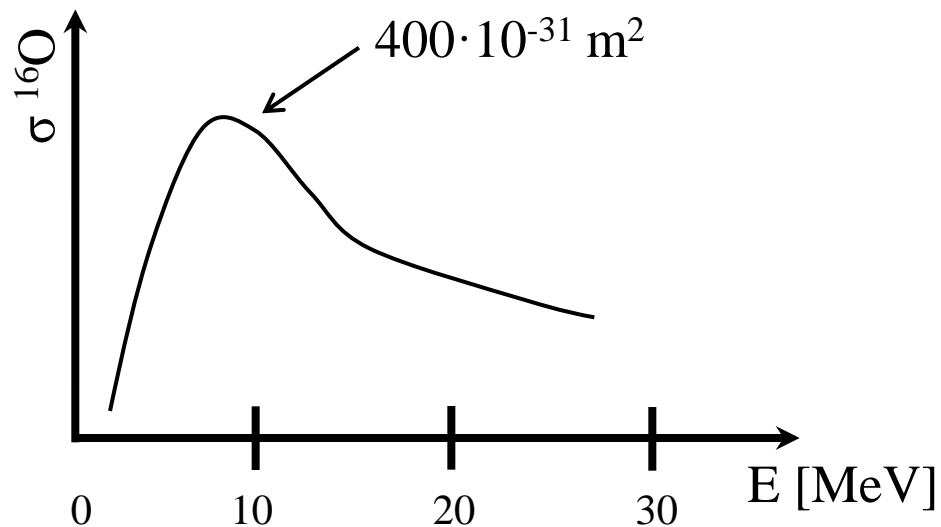
$({}^3\text{He},n)$ $({}^3\text{He},p)$ $({}^3\text{He},2n)$ $({}^3\text{He},\alpha)$ $({}^3\text{He},t)$

$E_{\text{vaz}}({}^3\text{He}) = 7,7 \text{ MeV}$, β^+ ,

$E = 8 \text{ MeV}$ $Z \leq 20$

${}^{16}\text{O}({}^3\text{He},p){}^{18}\text{F}$

${}^{16}\text{O}({}^3\text{He},n){}^{18}\text{Ne} \xrightarrow[1,6 \text{ s}]{\beta^+} {}^{18}\text{F}$

Aktivační analýza nabitými částicemi (11)

Aktivace částicemi alfa.

(α, n) – objev umělé radioaktivity (1934), přesto malé použití v AA.
Reakce většinou endoergické.

(α, n) – produkty radioaktivní, $\sigma \sim 0.1$ b

(α, p) – produkty většinou stabilní, $\sigma \sim 0.1$ b

(α, γ) – malé σ

Využity reakce: ${}^9\text{Be}(\alpha, 2n){}^{11}\text{C}$, ${}^{10}\text{B}(\alpha, n){}^{13}\text{N}$, ${}^{63}\text{Cu}(\alpha, n){}^{66}\text{Ga}$,
 ${}^{27}\text{Al}(\alpha, n){}^{30}\text{P}$, ${}^{23}\text{Na}(\alpha, n){}^{26}\text{Al}$.

Někdy měření promptních n , nebo promptního γ .

Příklad: Stanovení berylia

${}^9\text{Be}(\alpha, n){}^{12}\text{C}$, měření promptního γ , $E_\gamma = 4,4$ MeV, citlivost 5 μg .

Příklad 2: Stanovení kyslíku v křemíku.

${}^{16}\text{O}(\alpha, pn){}^{18}\text{F}$, $E_\alpha = 4,4$ MeV, $I_\alpha = 5$ μA ; chem. separace ${}^{18}\text{F}$,
citlivost 10^{-7} % O_2 .

Aktivační analýza nabitými částicemi (12)

Detekční limity CPAA.

Podmínky: (p, d, t, ^3He): $E \leq 12 \text{ MeV}$, ^4He : $E \leq 35 \text{ MeV}$
 $t_{\text{oz}} = 1 \text{ poločas, max 2 hod; } I = 2 \mu\text{A}$

$\leq 1 \text{ ppb:}$ Ca, Y, B, C, N, O, Pr, Nd

1-10 ppb: Li, Ti, Cr, Co, Ni, Cu, Zn, Ga, Ge, Br,
Rb, Zr, Mo, Ru, Cd, Sn, Te, Ba, Hf, W,
Yb, Os, Pt, Tl, Pb, Bi, La, Ce, Eu, Ho, Er, Lu

10-100 ppb: H, He, Na, Mg, Al, Si, P, S, U, Fe, As, Se, Sr, Nb, Rh,
Pd, Ag, Sb, I, Cs, Au, Hg, Dy

0,1-1 ppm: Be, Cl, Mn, Re

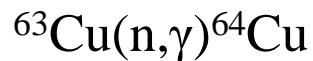
1-10 ppm: K, Ta

Interference v aktivační analýze

Primární interference:

Měřený radionuklid vzniká i z jiného než stanovovaného prvku.
Vadí zejména pokud rušivá reakce probíhá na matricovém prvku.
Lze korigovat výpočetně.

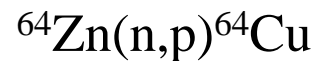
Příklad:

$$\Theta_1 = 0,691$$

$$\sigma_t = 4,3 \cdot 10^{-28} \text{ m}^2$$

$$\varphi_t = 4 \cdot 10^{11}$$

$$\Theta_2 = 0,489$$

$$\bar{\sigma} = 0,039 \cdot 10^{-28} \text{ m}^2$$

$$\bar{\varphi} = 2,17 \cdot 10^{10}$$

$$\frac{A_{\text{Zn}}}{A_{\text{Cu}}} = \frac{\bar{\varphi} \bar{\sigma} \Theta_{\text{Zn}} M_{\text{Cu}}}{\varphi_t \sigma_t \Theta_{\text{Cu}} M_{\text{Zn}}} =$$

$$1 \text{ g Zn} = 360 \text{ ppm Cu}$$

$$= \frac{2,17 \cdot 10^{10} \cdot 0,039 \cdot 65,17 \cdot 0,489}{4 \cdot 10^{11} \cdot 4,3 \cdot 63,54 \cdot 0,691} \cong 3,6 \cdot 10^{-4}$$

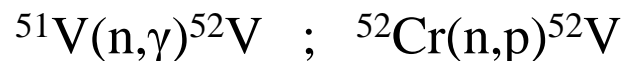
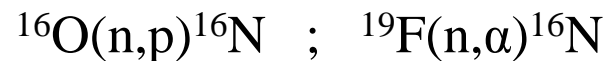
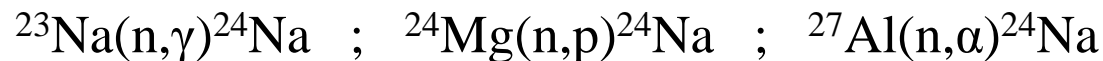
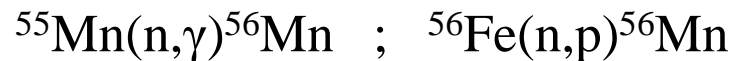
Interference v aktivační analýze (2)

Primární interference – 2:

Častější u AA rychlými neutrony a CPAA.

Interferující může vznikat i jako produkt přeměnové řady.

Příklady:

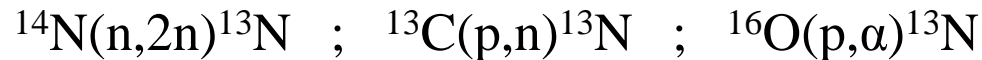
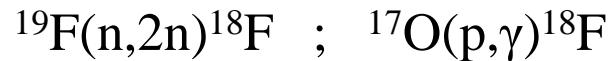
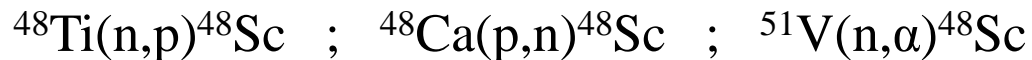
Interference v aktivační analýze (3)

Sekundární interference:

Aktivují i částice vznikající při reakcích vyvolaných primárně aktivující částicí.

U (n,γ) aktivace zřídka, častější u CPAA.

Příklady:

Interference v aktivační analýze (4)

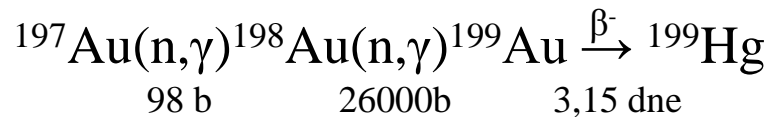
Interference druhého řádu:

Dva případy – dochází ke:

- a) snížení „koncentrace“ měřeného radionuklidu
- b) zvýšení „koncentrace“ měřeného radionuklidu

Příklad:

Snížení koncentrace ^{198}Au vyhoříváním.

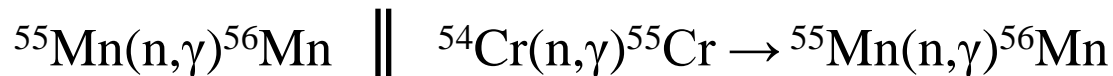
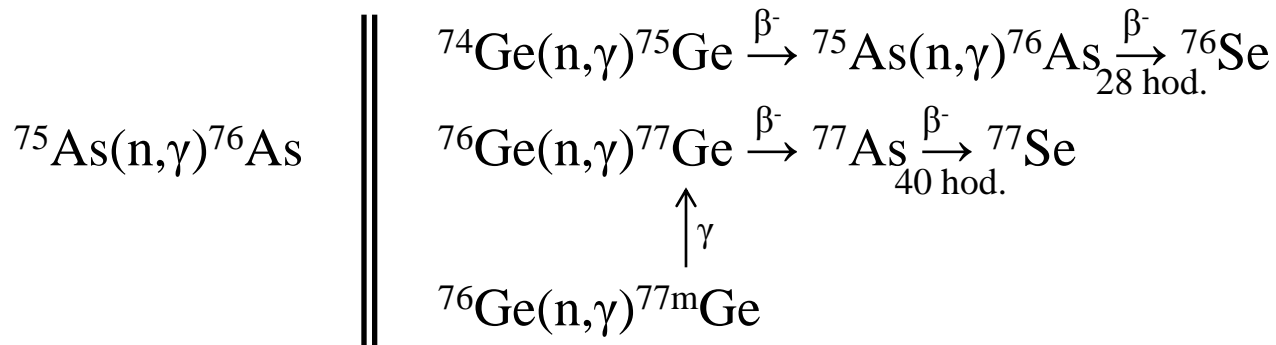
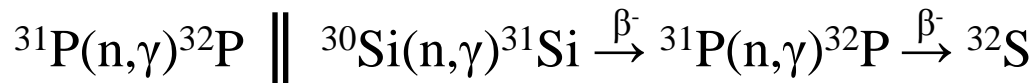
Nevadí při relativní metodě.

Interference v aktivační analýze (5)

Interference druhého řádu – 2:

Zvýšení množství stanovovaného nuklidu jeho vznikem jadernou reakcí z matricového prvku.

Příklady:

Interference v aktivační analýze (6)

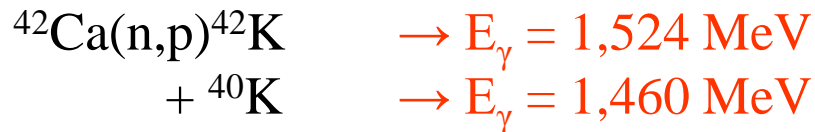
Terciární interference:

Přirozeně radioaktivní prvky.

Nevadí u (n, γ) a (n,2n) reakcí, protože probíhá stejně ve vzorku i standardu.

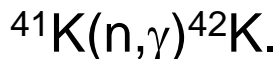
Na závadu u jiných reakcí.

Příklad:

Možno rozlišit gama spektrometricky.

V tomto konkrétním případě významnější primární interference

Méně běžné varianty AA

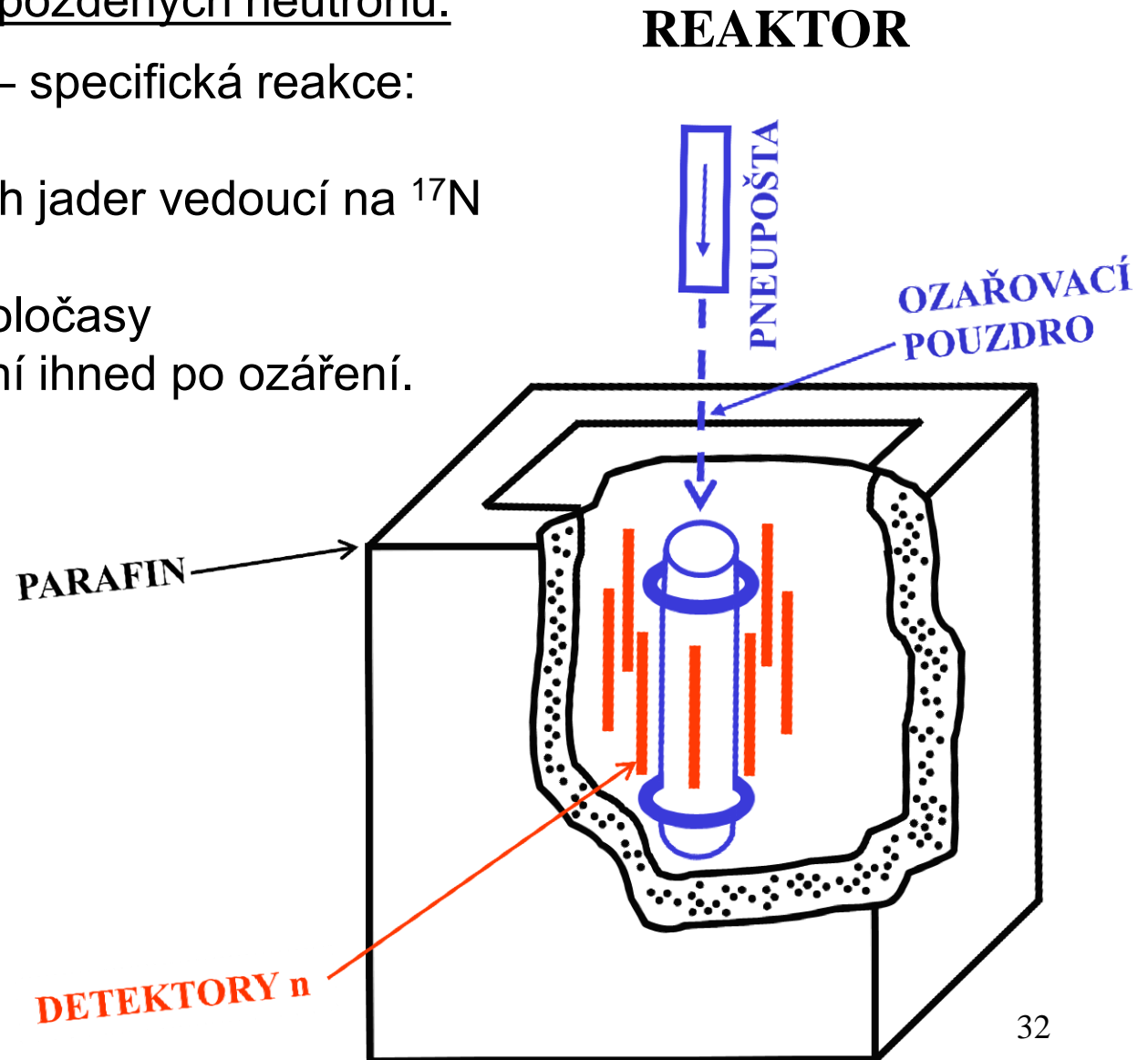
Analýza s využitím zpožděných neutronů.

Zpožděné neutrony – specifická reakce:

- štěpení U, Th
- reakce lehkých jader vedoucí na ^{17}N

Společné – krátké poločasy

⇒ měření ihned po ozáření.

Méně běžné varianty AA (2)

Analýza s využitím zpožděných neutronů – 2.

Stanovení uranu – při ozáření pouze tepelnými neutrony specifické pro ^{235}U . Rychlémi n se štěpí i ^{238}U a ^{232}Th .

$$t_1 = 60 \text{ s}$$

$$t_2 = 20 \text{ s}$$

$$t_3 = 60 \text{ s}$$

Pro $\varphi_t = 10^{13} \text{ n}\cdot\text{cm}^{-2}\cdot\text{s}^{-1}$

1 $\mu\text{g U}_{\text{nat}} \sim 11700 \text{ n/min}$

stanovení $\sim 10 \mu\text{g U}$ - přesnost $\pm 1 \%$

stanovení izotopového složení U přesnost $\pm 0,5 \%$ rel.

Pro $\bar{\varphi} = 10^{13} \text{ n}\cdot\text{cm}^{-2}\cdot\text{s}^{-1}$

1 $\mu\text{g Th} \sim 412 \text{ n/min}$

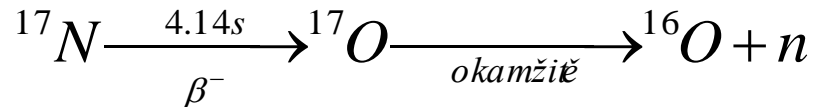
1) Cd filtr

2) bez filtru

Méně běžné varianty AA (3)

Analýza s využitím zpožděných neutronů – 3.

Stanovení kyslíku, lithia a dusíku s využitím ^{17}N .

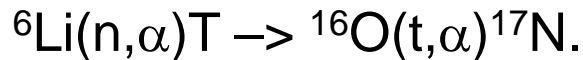
Stanovení O_2 :

^{17}N vzniká při ozařování O_2 rychlými n $^{17}\text{O}(\text{n},\text{p})^{17}\text{N}$ a $^{18}\text{O}(\text{n},\text{d})^{17}\text{N}$.

Málo citlivé kvůli malému zastoupení těžkých izotopů O_2 a nízkým účinným průřezům (v $10^{13} \text{ n}\cdot\text{sec}^{-1}\cdot\text{cm}^{-2}$ cca 80 n / 1 mg O)

Stanovení Li:

Vyšší výtěžky zpožděných neutronů pro systém

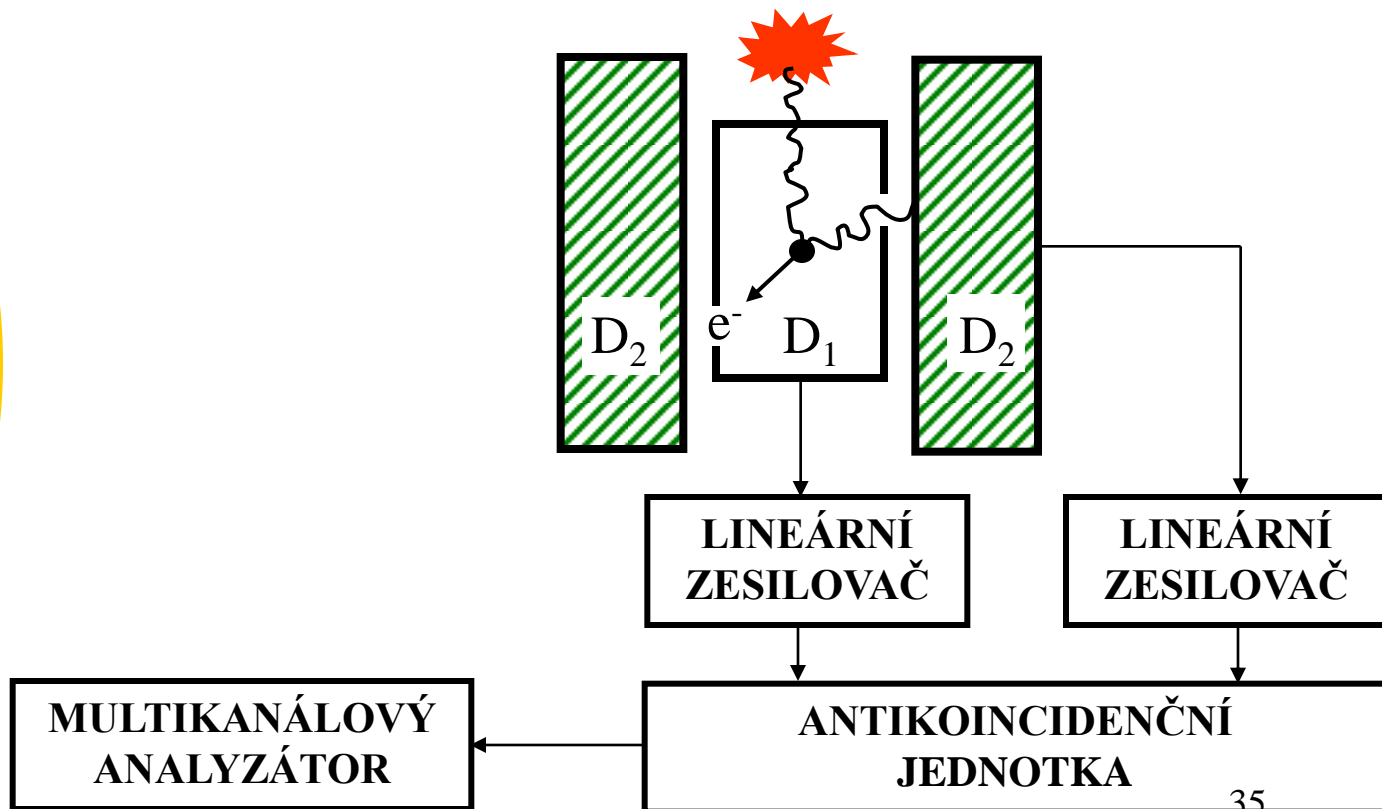
V $10^{13} \text{ n}\cdot\text{sec}^{-1}\cdot\text{cm}^{-2}$ cca 40.000 n / 1 mg ^6Li rozpuštěného ve vodě.

Méně běžné varianty AA (4)

Speciální spektrometry.

I. Totálně absorbující spektrometr:

Comptonovsky rozptýlené fotony detegujeme v D_2 , v D_1 registrujeme pouze události, které nekoincidují s D_2 , tj. pouze totálně absorbované fotony. Pro E_γ 0,5 – 10 MeV. Současně snížení pozadí (cca 4x).

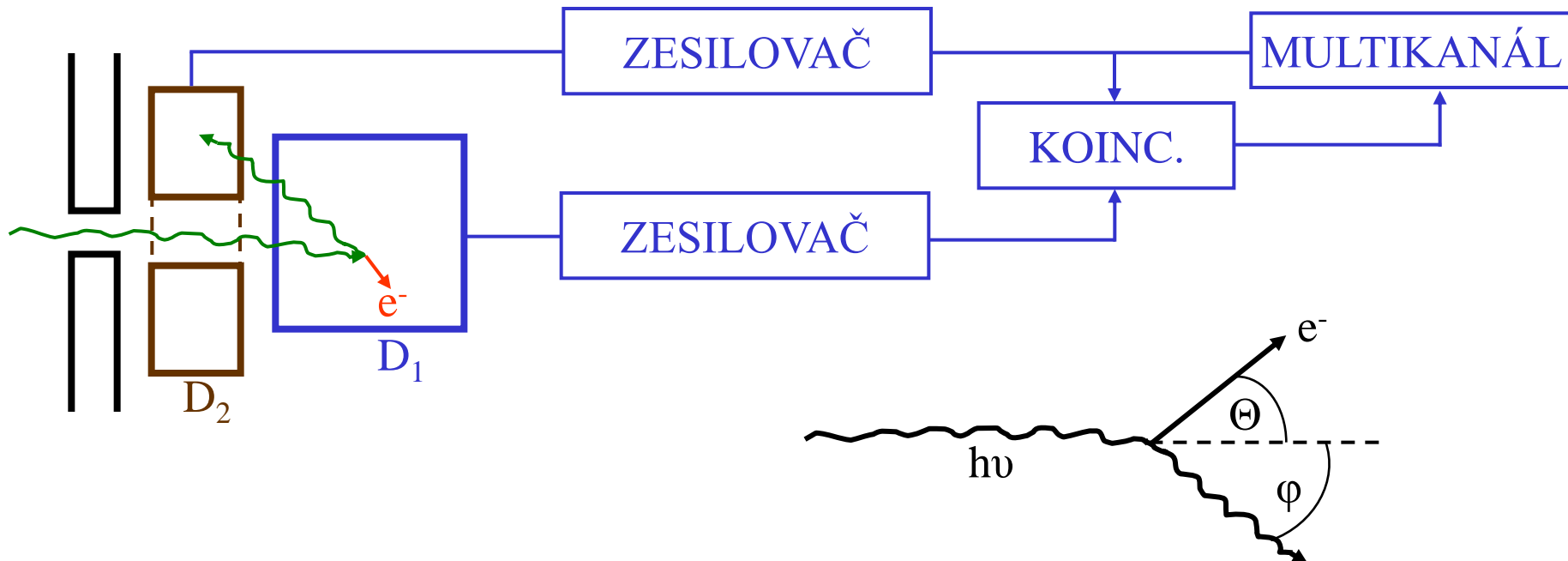

Méně běžné varianty AA (5)

Speciální spektrometry – 2.

II. Comptonovský (sumační) spektrometr:

Měříme události vyvolané comptonovskými elektrony v D_1 v koincidence s comptonovskými fotony registrovanými pod úhlem 150° v D_2 . V sumačních se impulsy sčítají – suma = pík totální absorpce. Malá účinnost (0,1 – 0,01 %).

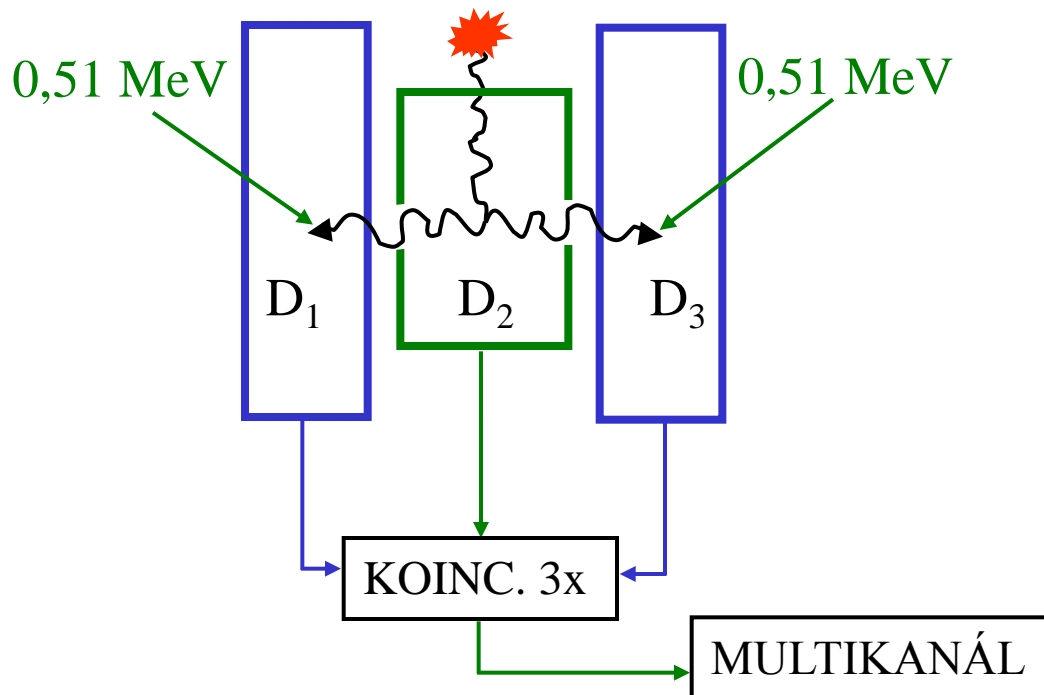
Méně běžné varianty AA (6)

Speciální spektrometry – 3.

III. Párový spektrometr:

Tři detektory v řadě, prostřední obvykle polovodičový, všechny v koincidenci. Měříme impulzy ze středního detektoru, registrujeme pouze ty, které jsou v koincidenci s anihilačními kvanty gama zaregistrovanými současně v obou bočních detektorech.

$E_{\gamma, \text{měř}} = E_{\gamma} - 2 \times 0,511 \text{ MeV}$. Vhodné pro vyšší E_{γ} .

Méně běžné varianty AA (7)

Speciální spektrometry – 4.

IV. Koincidenční spektrometr:

Měříme koincidence 2 nebo více fotonů emitovaných v kaskádě. Registrujeme pouze ty, které jsou zachyceny v době τ (rychlé koincidence $\sim 10^{-8}$ s, pomalé $\sim 10^{-6}$ s). Umožňuje měřit málo energetické nuklidy na pozadí tvrdého gama (v jednoduchém spektru nelze).

